

Souhrnná zpráva o realizaci projektů podpořených dotačním podprogramem VISK 1 v roce 2016

Zpracoval odborný garant programu: PhDr. Vít Richter

Základní statistické ukazatele:

- Počet podaných projektů 19
- Počet schválených projektů 14
- Počet vyřazených projektů 5
- Finanční požadavky hodnocených projektů 5 862 000,- Kč
- Finanční prostředky schválených projektů 5 732 000,- Kč

Č. proj.	Název	Požadavek	Dotace	Žadatel
1	Učební texty pro výuku v kurzech prof. kvalifikace knihovník dle NSK	134 000	134 000	MZK
2	Vývoj a provoz mobil. aplikací pro přístup k digitálních fondům čes. knihoven využívajících systém Kramerius	234 000	234 000	MZK
3	Principy péče o zvukové dokumenty: mezinárodní standard a jeho aplikace v praxi...	343 000	323 000	MZK
4	Označení "Knihovna"	50 000	50 000	MKP
5	Spočítáme vám ROI	470 000	360 000	MKP
6	Zajištění činnosti Koordinačního centra programu VISK v roce 2016	483 000	483 000	NK ČR
7	Komplexní validátor	267 000	267 000	NK ČR
8	Zpracování historických dat	351 000	351 000	NK ČR
9	Kramerius - podpora vývoje v r. 2016 a Proof of koncept přechodu na Fedoru 4	1 996 000	1 996 000	KNAV
10	"Učící knihovnik" - vzdělávací cyklus pedagogického minima pro knihovníky	175 000	175 000	KISK-MU
11	Příručka pro katalogizaci standardních gramofonových desek	91 000	91 000	KNM
12	Spočítáme vám ROI - rozšíření	242 000	242 000	MKP
13	Česká digitální knihovna - servisní a vývojové práce v roce 2016	574 000	574 000	KNAV
14	Konverze historických dat v CDÚ z MASTER+ do TEI P5 ENRICH Schema...	452 000	452 000	NK ČR
CELKEM		5 862 000	5 732 000	

Základním kritériem pro hodnocení projektů podprogramu VISK 1 byl soulad s Konceptí rozvoje knihoven v České republice na léta 2011 až 2015 a připravovanou navazující Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2016-2020. V převážné míře se jednalo o projekty s celostátním dopadem, případně projekty typově nezařaditelné do ostatních podprogramů VISK. Charakteristickým rysem předložených projektů byla jejich různorodost a zaměření na mnohdy značně odlišné stránky činnosti knihoven. To klade zvýšené nároky na hodnocení projektů. Realizaci projektů v roce 2016 negativně ovlivnilo opožděné uvolnění finančních prostředků na realizaci projektů pro knihovny zřizované Ministerstvem kultury ČR, tj. projekty Moravské zemské knihovny a Národní knihovny ČR. Zpoždění se díky zvýšenému úsilí podařilo většinou vyrovnat, ale v jednom případě bylo také příčinou omezeného plnění cílů projektu. Vyřazené projekty nebyly v souladu s vymezenými prioritami podprogramu VISK 1.

1. Učební texty pro výuku v kurzech profesní kvalifikace Knihovník dle Národní soustavy kvalifikací

V návaznosti na aktuálně schválené profesní kvalifikace Knihovník dle Národní soustavy kvalifikací Moravská zemská knihovna v Brně připravila celkem 16 učebních textů. Učební texty přesně navazují na znění jednotlivých kritérií vyžadovaných Hodnotícím standardem Národní soustavy kvalifikací. Každý autorský text obdrželi různí odborní lektori z knihovnického oboru k odbornému posouzení. Všechny texty prošly jazykovou a odbornou korekturou a posléze jejich grafickou úpravou. Texty jsou k dispozici ke stažení na webu MZK v Brně: <http://www.mzk.cz/pro-knihovny/vzdelavani-knihovniku/ucebni-texty>

2. Vývoj a provoz mobilních aplikací pro přístup k digitálním fondům českých knihoven využívajících systém Kramerius

Cílem projektu byla správa a vylepšování mobilní aplikace Kramerius pro Android, dokončení mobilní aplikace Kramerius pro iOS a vývoj webové aplikace Registr Krameriů. Všechny tři aplikace byly postupně vyvíjeny či upravovány. Byly také propagovány směrem ke knihovnám i uživatelům na konferencích či v odborném tisku. Aplikace budou funkční i pro zpřístupnění autorsky chráněných i volných dokumentů v souladu s autorským zákonem. Aplikace budou i nadále využitelné pro další knihovny se systémem Kramerius.

3. Principy péče o zvukové dokumenty: mezinárodní standard a jeho aplikace v praxi v paměťových institucích České republiky

Realizace hlavních cílů projektu:

1) *provádění a vyhodnocování průzkumů sbírek zvukových dokumentů*

Průzkum proběhl v Karlovarském, Královéhradeckém, Moravskoslezském, Pardubickém, Ústeckém a Zlínském kraji. V rámci průzkumu odpovědělo 326 institucí, z nichž 88 disponuje fondem zvukových dokumentů.

2) *zajišťování sběru metadat z institucí, rozvoj obsahu Virtuální národní fonotéky*

Přidána data České televize, zapojení knihoven (Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem, Knihovna Petra Bezruče v Opavě a Knihovna Kroměřížska, příprava spolupráce s Českým rozhlasem, aktualizace pomocí OAI-PMH, provedeny úpravy portálu, vylepšení faset.

3) *šíření osvětové činnosti formou seminářů o dané problematice*

Prezentace projektu v 6 krajských knihovnách, vytvoření propagačního roll-upu a vytisknutí 600 ks letáků a 800 ks buttonů, publikace v odborném tisku.

4) *aplikace mezinárodního standardu v ČR včetně přípravy certifikované metodiky*

Překlad mezinárodního standardu nebyl realizován, protože dosud nebyla potvrzena jeho aktualizace IASA-TC03 "The safeguarding of the Audio Heritage: Ethics, Principles and Preservation Strategy". Proto bylo jako alternativní cíl Ministerstvem kultury a komisí VISK1 odsouhlaseno vytvoření výkladového slovníku základních termínů z oblasti zvukových dokumentů. Slovník obsahuje 100 hesel, která obsahově pokrývají otázky kolem evidence, technikálií digitalizace a metadatového popisu digitálních dokumentů. Slovník je zveřejněn na stránkách www.mzk.cz (https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/zvukove_dokumenty_-_terminologicky_slovník.pdf).

4. Označení „Knihovna“

Cílem projektu byla analýza společného označení „Knihovna“. Byla zorganizována série pěti workshopů v krajských a městských knihovnách (Praha, Ostrava, Liberec, Tábor, Olomouc) na téma brandu knihoven a možností společného označení. V průběhu projektu byly připraveny a publikovány články na blog pr.knihovna.cz, které seznamují knihovníky jak s tématem brandu jako takového, tak s příklady ze zahraniční praxe. Kromě toho byl přeložen text od nizozemského Sdružení veřejných knihoven, který se věnuje základním sdíleným hodnotám knihoven a jejich komunikaci především směrem k politikům. Dílčím úkolem projektu byla také realizace kvalitativního výzkumu o společném označení mezi zaměstnanci a řediteli knihoven. Závěrečným výstupem bylo vytvoření implementační strategie pro označení „Knihovna“. Budování společného označení knihoven je v zásadě i dialogem nad definicí

poslání knihoven, které chceme za knihovny směrem k veřejnosti komunikovat. Hledání obsahu sdělení bude věnován rok 2017.

5. Spočítáme vám ROI

V rámci projektu byly provedeny průzkumy zaměřené na dětské čtenářství a nové trendy ve službách knihoven a z takto získaných dat byly vypracovány analýzy, uskutečněny 3 semináře a 3 dílny navazující na semináře. V roce 2016 bylo zjištěno, že hodnoty vnímaných užitek jednotlivých služeb mírně klesají. Výsledky jednotlivých empirických šetření se promítly do úpravy zmíněné metodiky. Průměrné ocenění výpůjčky a návštěvy nedoznalo oproti roku 2015 výraznějších změn. Výsledky projektu byly publikovány v odborném tisku.

6. Zajištění činnosti Koordinačního centra programu VISK v roce 2016

V rámci projektu byla v plném rozsahu zajištěna činnost Koordinačního centra programu VISK, zejména organizační zajištění činnosti odborných komisí jednotlivých podprogramů. V komisích působilo celkem 65 pracovníků ze všech typů knihoven. Průběžně byl aktualizován web programu. Příprava podkladů MK ČR, ÚKR o programech VISK. Příprava a moderování zasedání ÚKR zaměřených na Koncepti rozvoje knihoven. K přípravě nové Koncepte se uskutečnilo rozšířené zasedání ÚKR v Třešti ve dnech 22. až 23. 2. 2016. Zpracování analytických materiálů pro doplnění návrhu nové Koncepte. Spolupráce s MK ČR při vypořádání připomínek.

7. Komplexní validátor

Projekt byl úspěšně splněn. Byl vytvořen software pro aplikaci Komplexní validátor, který bude sloužit k validaci SIP balíčků vytvořených podle Standardu NDK pro periodika a monografické dokumenty. Software byl v souladu se záměrem vytvořen jako open source lokálně instalovatelný a dostupný všem knihovnám a producentům digitalizovaných dat podle Standardu NDK. Prostředky byly využity v souladu s žádostí, tedy na vytvoření podrobné zadávací dokumentace a dále na nákup programovacích služeb. Výsledný software je schopen validovat soulad vytvořených SIP balíčků s předpisem Standardu NDK, validuje strukturu dokumentu podle aktuálně platné specifikace, metadatovou část a umožňuje též validace souborových formátů včetně detekce poškození.

8. Zpracování historických dat

Byla vypracována analýza úplnosti dat a metadat vybraných vzorků identifikovaných typů datových balíčků. Byla vytvořena sada skriptů, která dokáže automaticky identifikovat shodné typy datových balíčků, aby bylo možné jejich zpracování prostřednictvím produkčního systému NDK a uložení do LTP úložiště NK ČR. Bylo zahájeno rutinní zpracování a ukládání historických dat do LTP úložiště NK ČR. Celkem tedy bylo oproti předpokládanému počtu 900.000 stran dokumentů zpracováno 681.000 stran dokumentů, tato data byla k datu ukončení projektu 30.11.2016 uložena v LTP úložišti NK ČR a zpřístupněno prostřednictvím digitální knihovny Kramerius 5. Realizace projektu se potýkala s několika problémy - havárie páskové knihovny v průběhu realizace projektu, zpoždění realizace změnového požadavku z hlediska externího dodavatele a zpoždění v uvolnění čerpání financí na OON z MK ČR. To způsobilo, že cíle projektu nebyly zcela naplněny. Celkem bylo vráceno 198 208,- Kč na OON.

9. Kramerius - podpora vývoje a Proof of concept přechodu na Fedoru 4

Cílem projektu byla podpora a zajištění dalšího vývoje open source systému Kramerius. V rámci projektu byly realizovány tyto základní okruhy:

- podpora vývoje, která zahrnovala správu projektu komunikaci s uživateli a administrátory systému Kramerius v knihovnách.
- vývoj nových funkcí, který byl definován na základě požadavků od knihoven, které Krameria používají
- proof of concept přechodu na Fedoru 4 – analýza potřebná pro přechod na novou verzi repozitáře Fedora.

10. "Učící knihovník" - vzdělávací cyklus pedagogického minima

Projekt, který je svým obsahem a zaměřením pilotním projektem, reflektoval aktuální a déletrvající edukační potřebu oboru i samotných knihovníků získat relevantní kompetence pro vzdělávací činnost na pozici učícího knihovníka ve veřejné knihovně. Cílem projektu bylo proškolení pilotním cyklem edukačních aktivit vybranou skupinu knihovníků-metodiků nebo "příkladných" lektorů informačního vzdělávání ze všech krajů ČR tak, aby mohli být příkladem dobré praxe lektorství informačního vzdělávání na lokální či regionální úrovni, navázali spolupráci v konzultační činnosti s pracovištěm KISK FF MU a dále mohli působit např. jako mentoři svých kolegů knihovníků. Obsahovou náplní projektu byl vzdělávací cyklus systematického a komplexního pedagogicko-didakticko-metodického vzdělávání v rozsahu 6 celodenních prezenčních edukačních modulů, doplněných náležitou e-learningovou podporou na platformě moodle. Prezenční výuka byla rozvržena do pěti jednodenních sobotních bloků (po 8 hodinách) a jednoho závěrečného bloku s časovou dotací 6 hodin, během něhož proběhla komisionální prezentace závěrečných prací a evaluace s předáním osvědčení úspěšným absolventům kurzu. Cílová skupina projevila o kurz pedagogického minima velký zájem, počet přihlášených knihovníků byl více než trojnásobný oproti kapacitě, která byla pro kurz definována projektovým záměrem. Samotného kurzu se nakonec po výběru řešitelkou zúčastnilo 23 knihovníků z různých míst ČR. Absolvent kurzu pedagogického minima v rámci dotačního programu je kompetentní vykonávat pedagogickou činnost.

11. Příručka pro katalogizaci standardních gramofonových desek

Cílem projektu bylo vytvořit ucelenou pomůcku ve formě monografie, která poskytne orientaci v produkci nejvýznamnějších českých a světových výrobců standardních gramofonových desek do roku 1946, jejichž produkty se nacházejí na území našeho státu – obsahuje údaje o historii, uvádí příklady etiket a přináší jednoznačnou orientaci v číslování gramofonových desek a jejich dataci, která na deskách nikdy není uvedena. Příručka byla vydána v nákladu 616 výtisků, k dispozici je v elektronické podobě.

12. Spočítáme vám ROI – II. Viz projekt ad 5

13. Česká digitální knihovna - servisní a vývojové práce v roce 2016

V rámci projektu byla zajištěna správa produkčního a testovacího prostředí systému ČDK. Správa prostředí probíhala jak pro produkční systém běžící na infrastruktuře KNAV, tak pro testovací instalaci, na které se testují harvesty a sw utility. Jednotlivé komponenty ČDK byly udržovány v provozu a aktualizovány. Byla zajištěna správa připojených datových zdrojů. V období realizace došlo k zapojení České digitální knihovny, jako agregátoru českých digitálních knihoven, do projektu Europeana. V rámci operativního vývoje byly připraveny utility potřebné pro provozování aplikace. Týkaly se zejména harvestovací komponenty a normalizace harvestovaných dat. Pro jednotlivé komponenty byl vytvořen samostatný popis, byla optimalizována sklizeň pro NDK a další aktivity.

14. Konverze historických dat v CDÚ z MASTER+ do TEI P5 ENRICH Schéma pro potřeby budoucího uložení v LTP

Cílem projektu bylo Konvertovat z MASTER+ do TEI P5 ENRICH Schéma a uložit v Centrálním digitálním úložišti 5700 komplexních digitálních dokumentů, na což byla žádána dotace ve výši 452 000,00 Kč. Jelikož dotace byla přidělena v plné výši, bylo konvertováno a uloženo všech plánovaných 5700 komplexních digitálních dokumentů.

Hodnotitelská komise podprogramu VISK 1 – rok 2016

Členové:

Ing. Aleš Brožek

Mgr. Zlata Houšková

Ing. Jan Kaňka, Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, přísp. organizace

Ing. Jiří Mika, Středočeská vědecká knihovna v Kladně

Mgr. Miroslava Sabelová, Knihovna města Ostravy, přísp. organizace

Tajemnice:

Mgr. Petra Miturová, Ministerstvo kultury

Odborný garant:

PhDr. Vít Richter

V Praze 31.1.2017